

άντροσπιτο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄντρας καὶ σπῖτι.

Οἰκία ὅπου κατοικοῦν μόνον ἄνδρες. Ἀντίθ. γυναικό-σπιτο.

άντροσταμα τό, ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 68 ἄδρόσταμα Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) ἄντροστεμα Κάμπ. ἄδρόστεμα Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄντρας καὶ στάμα.

Τὸ ὕψος ἀνδρικοῦ ἀναστήματος ἔνθ' ἄν. : Τὸ λινάρι γίνεται ἓνα ἄδρόσταμα ψηλὸ Μάν. Ψηλὰ ὡς ἓνα ἄντροστεμα Κάμπ. Ὁ Ἀργύρις ἐλουζόταν 'ς τὸ Βαθυλάκωμα κ' ἐζήλευαν οἱ νεράιδες τὸ λεβέντικο του ἄντροσταμα ΚΠασαγιάνν. ἔνθ' ἄν.

άντροσύνη ἡ, Α'Εφταλ. Μαζώχτρ. 29 ΦΠολίτ. ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστολίδ. 359 — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἄνδροσύνη.

Ἡ ἀνδρότης ἔνθ' ἄν. : Τὸ μουστάκι του πάλε τὸ καστανό... σοῦ παρουσίαζε ἄντροσύνη καὶ ζεστασιὰ Α'Εφταλ. ἔνθ' ἄν. || Ποίημ.

Τοῦ νεοῦ ἡ καρδιά φτεροκοπᾷ, τὰ χεῖλη κλεῖ ἄντροσύνη, βαθεῖα ἡ ματιά του, ἀνέγνωση σὰν τὸ γαλήνιο πόντο ΦΠολίτ. ἔνθ' ἄν.

άντροῦ ἡ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας.

Γυνὴ μαινομένη ἐξ ἔρωτος πρὸς ἄνδρα, ἀνδρομανής.

άντρούδης ὁ, Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδης.

Σύζυγος, θωπευτικῶς : Ἄσμ.

Φεγγάρι μ' που 'σαι ἀψηλὰ καὶ χαμπηλὰ κοιτάξεις, μὴν εἶδες τὸν ἄντροῦδὸ μου, τὸν ἀγαπητικό μου ;

Συνών. ἄντρουλλάκις, ἄντρούλλης 2.

άντρούκλα ἡ, Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἄδρούκλα Κρήτ. Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦκλα.

Ἀντρούκλακας, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν. : Εἶνι κοντζάμ ἄδρούκλα! Λέσβ.

άντρούκλακας ὁ, ἀμάρτ. ἄδρούκλακας Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρούκλας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ακας.

Ἀνὴρ μεγαλόσωμος, ὑψηλοῦ ἀναστήματος : Ἐκατοῖκα ἐκεῖα παρὰ νῶ ἓνας μεγάλος ἄδρούκλακας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντρακαρᾶς.

άντρούκλαρος ὁ, Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἄδρούκλαρος Νάξ. (Γαλανᾶδ.) ἄδρούκλαρους Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρούκλας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρος.

Ἀντρούκλακας, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν. : Ἦταν ἓνας κοντζάμ ἄντρούκλαρος ὡς 'κεῖ 'πάνου Βούρβουρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντρακαρᾶς.

άντρούκλας ὁ, Ζάκ. Ἦπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Μακεδ. Στερελλ. (Ἄμφ. Κεφαλόβρ.) — LRoussel Crammaire 328 ἄδρούκλας Θράκ. (Κομοτ.) ἄντροκλας Πελοπν. (Αἰγ.) Ρόδ. ἄδρουκλας Κεφαλλ. ἄντροκλος Εὐβ. (Κύμ.) ἄντροῦκλος Θράκ. ἄντρίκλας Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦκλας.

Ἀντρούκλακας, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν. : Ἦρθεν ὁ δεῖνα, ἓνας ἄντροκλας ἴσαμ' ἐκεῖ 'πάνω Αἰγ. Πήγαινε ἓνας ἄντροῦκλος καὶ τὴν καταστεναχωροῦσε Θράκ. Γιὰ κοίτα του, σουστός ἄντροῦκλας γίγ'κι Ζαγόρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντρακαρᾶς.

άντρούλλακας ὁ, ἀμάρτ. ἄδρούλλακας Κρήτ. Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρούλλης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ακας.

Ἀντρούκλακας, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν. : Μωρὲ ἄδρούλλακας! Λακων. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀδρούλλακας Κρήτ.

άντρουλλάκις ὁ, ἀμάρτ. ἄδρουλλάκις Κρήτ. ἄδρουλλάτοις Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρούλλης καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκις.

Σύζυγος, θωπευτικῶς ἔνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Γιὰ τὸ Θε', ἄδρουλλάκι μου, νερὸ γιὰ τὴ ψυχὴ σου!

Κρήτ. Συνών. ἄντρούδης, ἄντρούλλης 2.

άντρούλλης ὁ, κοιν. ἄντρούφει τό, Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦλλης.

1) Ἀνθρωπίσκος Καλαβρ. (Μπόβ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνθρωπάκι 1. 2) Ἀντρουλλάκις, ὁ ἰδ., κοιν. : Ἀντρούλλη μου, ποῦ ἦσουν καὶ σὲ περίμενα τόση ὥρα; Ἀθῆν.

άντρούλλιακας ὁ, Βιθυν. Θράκ. (Καλλίπ.) — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦλλιακας.

1) Ἀντρούκλακας, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Ἀντρούλλιακας καὶ ποῖος βγήκε νὰ κυνηγήσῃ

μὲ τὰ ξεφτέρια τῆς Βλαχιάς, μὲ τ' ἄρματα τῆς Πόλης

Καλλίπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντρακαρᾶς. 2) Γενναῖος ἀνὴρ Βιθυν. Συνών. παλληκαρᾶς.

άντροῦτσος ὁ, Ἀθῆν. Πελοπν. (Κορινθ.) Σῦρ. ἄντροῦτσα ἡ, Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦτσος.

Κόρη ἀνδρώδης, ζωηρὰ καὶ εὐτολμος ἔνθ' ἄν. : Εἶναι μὰ ἄντροῦτσα! Ἀθῆν. Εἶναι αὐτὴ ἓνας ἄντροῦτσος! Ἀθῆν. Κορινθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντροκόριτσο. Πβ. ἀντριτσάνα. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἦπ. (Πρέβ.) Στερελλ. (Λοκρ.)

άντροφέρνω σύννηθ. ἄδροφορνω Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) ἄντροφέρνου Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) ἄντροφέρου Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄντρας καὶ τοῦ ρ. φέρνω, περὶ οὗ ὡς β' συνθετ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 252.

Φαίνομαι ὡς ἀνὴρ, ἔχω τρόπους ἀνδρός, ἐπὶ γυναικὸς ἔνθ' ἄν. : Αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἄντροφέρνει σύννηθ. Ἀντίθ. γυναικοφέρνω.

άντρόφωνη ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. ἄδρόφωνη Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄντρας καὶ φωνή.

Ἡ ἔχουσα ἀνδρικήν φωνήν, ἐπὶ γυναικός : Αὐτὴ εἶναι ἄντρόφωνη γυναῖκα.

άντροχωριστής ὁ, Λεξ. Πρω. ἄδρειουχωριστής Λέσβ. ἄδρουχωρίστ'ς Λέσβ. Θηλ. ἄντροχωρίστρα σύννηθ. ἄντροχωρίστρα Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) ἄντροχωρίστ'α Πόντ. (Χαλδ.) ἄντροχωρίστρα βόρ. ἰδιώμ. ἄδρουχωρίστρα Θήρ. Πελοπν. (Μάν.) ἄδρουχωρίστρα Θεσσ. (Καλαμπάκ.) ἄδρειοχωρίστρα Πάρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *άνδροχωριστής*. Ὁ τύπ. *ἀδρειο-χωρίστρα* ἔχει τὸ εἰ ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ *άντρεϊος*. Πβ. *ἀδρειογυναῖκα* ἐκ τοῦ *άντρογυναῖκα*.

1) Ὁ χωρίζων τὸν ἄνδρα ἐνν. ἀπὸ τὴν γυναῖκα, ὁ προ-καλῶν τὴν διάζευξιν συζύγων ἐνθ' ἄν. : *Μ' αὐτὴ 'ναι ἀδροχωρίστρα* Θήρ. *Φύγι ἀπιδῶ, μουρὴ ἀδρουχουρίστρα!* Καλαμπάκ. || Ἄσμ.

Κὶ σὰν τὸν ἀδρειουχωριστὴ ἔτσι τὸν τυραννοῦσαν Λέσβ. *Συνών. άντρογυνοχωριστής*. β) Ἄνθρωπος συκοφαντικός, διαβολικός Εὐβ. (Κονίστρ. κ. ἄ.) : *Σοῦ εἶναι αὐτὸς μία άντροχωρίστρα ποῦ Θεὸς νὰ σὲ φυλάῃ ἀπὸ τὸ στόμα του!* 2) Εἶδος φυτοῦ θαμνώδους παράγοντος ἄνθος κίτρινον καὶ ἀνθοῦντος κατὰ τὰ τέλη Μαρτίου (ὠνομάσθη οὕτω, διότι ἅμα τούτου ἀνθήσαντος οἱ σύζυγοι ναυτικοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ὄντες ἀποπλέουν ἀποχωριζόμενοι οὕτω τῶν συζύγων των) Πόντ. (Οἶν.)

ἄντυτος ἐπίθ. κοιν. *ἄδυτος* Κρήτ. Σύμ. κ. ἄ. *ἄντυ-τους* Ἡπ. (Ζαγόρ.) *ἄν'τους* βόρ. ιδιώμ. *ἀνάδυτος* Σύμ. ἄγγουτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ντυτός* < *ντύνω*. Πβ. καὶ μεσν. ἐπίθ. *ἀνένδυτος*.

1) Ὁ μὴ ἐνδεδυμένος κοιν. καὶ Τσακων. : *Ἀκόμη εἶμαι ἄντυτος. Ἡ κόρη ἦταν ἄντυτη κοιν.* || Παροιμ. *Ντυμένος χῶρες πέρασα, ἄντυτος οὔτε ἀπὸ χωριῶ (εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος τις εὐπρεπῶς)* Αἰγίν. 2) Ὁ μὴ ἐσταχωμένος, ὁ μὴ δεμένος, ἐπὶ βιβλίων κοιν. : *Τὸ βιβλίό μου τό 'χω ἀκόμη ἄντυτο.* Συνών. *ἄδετος* 2.

* **ἄντύχη** σύνδ. *ἀδύχ' Κυδων. ἀδύχ'μ' Κυδων.* Ἐκ τῆς φρ. *ἄν τύχη*. Ἐπὶ συμπεράσματος, λοιπόν, ἄρα : *Ἀδύχ'μ' σὺ ἦσ'να π' τὰ 'κανις αὐτά!*

ἄντυχοῦ ἐπίρρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Ἐκ τῆς φρ. *ἄν τυχόν*. Ἄν τύχη, ἄν τυχόν. Συνών. *ἀνίσως* 1.

ἄντῶ Μακεδ. (Καστορ.) *ἀντάου* Σκῦρ. Στερελλ. (Καλοσκοπ.) *ἀντίζω* Πελοπν. (Λάστ. Σουδεν.) *'ντέζου* Μακεδ. ('Ανασελ.) *'ντήσ-σω* Κάρπ. Προστ. ἄντα Εὐβ. (Κονίστρ. Κύμ.)

Τὸ ἀρχ. *ἀντῶ*. 1) Συναντῶ Μακεδ. (Καστορ.) Πελοπν. (Λάστ. Σουδεν.) Στερελλ. (Καλοσκοπ.) : *Δὲν τὸν ἄντησα πούθενά τὸν δεῖνα Σουδεν.* β) Ἀμτβ. τυγχάνω Πελοπν. (Λάστ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ.) : *'Αντησα νὰ εἶμι ἱκεῖ Καλοσκοπ.* 2) Ἐμπλέκομαι Μακεδ. ('Ανασελ.) : *'Εντησα μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.* *Νὰ οἱ φ'λάξ' οὐ Θεὸς νὰ μὴ 'ντέης!* 3) Εὐρίσκω κακὸν συναπάντημα, περιπίπτω εἰς ἐπήρεια δαιμονίων Στερελλ. (Καλοσκοπ.) : *Αὐτόνον τὸν πιδὶ ἄντησι.* 4) Σταματῶ που προσωρινῶς Κάρπ. : Ἄσμ.

Μῆε 'ς τὴ Σάμον ἦντηξα μῆε 'ς τὸ Σαλονίκι, μόνον ὥσὰν νὰ βρέθηκα εἰς ὦραιο περιόλι. 5) Παρατηρῶ, κοιτάζω Εὐβ. (Κονίστρ. Κύμ.) Σκῦρ. : *'Αντα τί τοῦ βάλλ' ὁ δῖαλος 'ς τ' ἀφτὶ νὰ πῇ γιὰ μένα! Σκῦρ.* Ἄντα τόνε, ἔρχεται Κονίστρ. Πβ. *ἀντένω*.

* **Ἀντώνις** ὁ, κοιν. Ἀδώνις Κρήτ. Πάρ. Ἐκ τοῦ μεταγν. κυρίου ὄν. Ἀντώνιος. Τὸ βαπτιστικὸν τοῦτο ὄνομα χρησιμοποιεῖται εἰς παροιμ. φρ. ὡς σκαμπτικὸν πρὸς δήλωσιν τῶν ἀνοήτων καὶ κούφων ἐνθ' ἄν. : Παροιμ.

Κόψε ξύλο κάμ' Ἀντώνι | καὶ ἀπὸ πλάτανο Μανόλη καὶ ἂν εἰπῇς καὶ γιὰ τὸ Γιάννη, | ὅ,τι ξύλο νὰ 'ναι κάνει πολλαχ. Ὁ νοῦς σου καὶ τ' Ἀδώνι (πρὸς ἀνόητον) Κρήτ. Πβ. Γιάτνης, Μανόλης.

ἄνυδριὰ ἡ, ἄνυδρία Ἄνδρ. Εὐβ. (Κονίστρ. Κύμ.) Θεσσ. (Ζαγόρ.) Κύθηρ. Κύθν. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) Πόντ. Σέριφ. Σῦρ. Τσακων. κ. ἄ. *ἄνυδριὰ* σύννηθ. *ἄνυδριὰ* Νάξ. (Γαλανᾶδ. Κινίδ.) *ἄν'δριὰ* Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) *ἄνεδρία* Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Κύπρ. Χίος (Νένητ.) *ἄνεδριὰ* Ρόδ. *ἄνεγριὰ* Ρόδ. *'νδυγιά* Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄνυδρία*. Ἐλλειψις βροχῆς, ἀνομβρία σύννηθ. : *'Φέτο εἴχαμε ἄνυδριὰ σύννηθ. Βαστᾶ 'ς τὴν ἄνυδρία ἡ θροφαντὴ κολοκυθὰ Σέριφ. Ἐξεράθ-θησαν οὐλ-λα 'πὸ τὴν ἄνυδριὰ Ρόδ. || Παροιμ. 'Σ τὴν ἄνυδριὰ καλὸ 'ναι καὶ τὸ χαλάζι (ἐν ἔλλειψει καλυτέρου δύναται νὰ ἀρκεσθῇ τις καὶ εἰς τὸ μικροῦ λόγου ἄξιον ἔστω καὶ μετὰ ζημιῶν) σύννηθ. Συνών. ιδ. ἐν λ. *ἀνερέα*.*

* **ἄνυδρίζω**, μετοχ. ἄνυδρισμένος Κρήτ. Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄνυδρος*. Ἡ μετοχ. ἐπιθετικ., ἄνυδρος, διψαλέος : *'Ανυδρισμένος τόπος. Ἀνυδρισμένο χωράφι. || Φρ. μεταφ. Ἀνυδρισμένος γιὰ γυναῖκα - γιὰ παρθεῖα.*

ἄνυδρος ἐπίθ. σύννηθ. ἄνυδρε Τσακων. ἄνυδρος Μέγαρ. Κύθηρ. ἄνυγρος Κύπρ. ἄν'δρος Πάρ. (Λεῦκ.) ἄν'δρους Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἄν'δρους Λέσβ. ἄδρους Λέσβ. ἄνεδρος Κύπρ. Ρόδ. — Δλιτέρτ. Τζιυπρ. τραοῦδ. 1, 91 ἄνεγρος Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄνυδρος*. Οἱ τύπ. *ἄνυγρος* καὶ *ἄνε-γρος* ἐκ τροπῆς τοῦ συμπλέγματος *δρ εἰς γρ*. Ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 45.

1) Ὁ πάσχων ἀπὸ ἔλλειψιν ὕδατος, ξηρός, ἀχμηρός, ἐπὶ τόπου σύννηθ. : *'Ανυδρος τόπος. Ἀνυδρο χωράφι* σύννηθ. || Ἄσμ.

Καὶ ὅθεν ἐκατέβαινε κάτω 'ς τὸ ἄνυδρους κάδους, ἀρχίζ' ὁ νότος τὸ νερὸ καὶ ὁ κύρ βορρᾶς τὸ χιόνι Κρήτ. Συνών. *ἄνερος* 1. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

β) Ὁ μὴ ἀρδευόμενος, ὁ μὴ ποτιζόμενος πολλαχ. : *'Ελαιᾶς-δομάτες ἄνυδρες* Μέγαρ. κ. ἄ. Ἄνυδρα λάχανα Πελοπν. (Κυνουρ.) *Κολοκύθα ἄνυδρα* Χίος Ἄνυδρα φασούλια Ἄνδρ. Κρήτ. Συνών. *ἄνερος* 2, *ξερικός*. γ) Ὁ μὴ πίων ὕδωρ, διψασμένος, Κύπρ. Πελοπν. (Κυνουρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. : *Σῆμ-μερα ἐμείνασιν τὰ χτηνὰ μου ἄνυδρα* Κύπρ. || Φρ. *Νησιτικός καὶ ἄνυδρος* Κυνουρ. || Ἄσμ.

Νὰ πιοῦν οἱ ἄνυδροι νερό, νὰ πιοῦν οἱ διψασμένοι Αἰτωλ. 5) Ὁ μὴ πίνων πολὺ ὕδωρ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : *'Ανυδρος ἄνθρωπος.* ε) Ὁ διαιτώμενος εἰς ἀνύδρους εἰς ξηροὺς τόπους Θράκ. Κύπρ. — Δλιτέρτ. ἐνθ' ἄν. : *'Ανυγρες κουφάες (κουφή = ὄφιν δηλητηριώδης) Κύπρ. Ἄνυδρα φίδια* Θράκ. || Φρ. *'Α, ποῦ νὰ π-πέσουν 'πάνω σου οἱ ἄνυδρες κουφάες!* (ἄρᾶ) Κύπρ. || Ποίημ.

Τῷ οὐλα τὴν ἄνεδρην κουφήν, σγοιὰν ρέσ-σεις, 'ποφουσοῦσιν (οὐλα = καθῶς, σγοιὰν ρέσ-σεις = ὅταν περνᾷς) Δλιτέρτ. ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ μὴ ἔχων χυμόν, ἐπὶ καρπῶν παραγομένων ἐν ἀνύδροις τόποις Ἄνδρ. Πελοπν. (Λακων. Σουδεν.) κ. ἄ.

β) Ἀνούσιος, ἄνοστος Πελοπν. (Λακων.) 3) Ὁ μὴ περιχυθεὶς διὰ ζέοντος ὕδατος ἐπὶ ἐλαίου, τὸ ὅποιον ἐξεθλίβη χωρὶς νὰ γίνῃ χρήσις θερμοῦ ὕδατος Κύθηρ. : *'Ανυδρο λάδι.* Συνών. *ἀθέρμαστος* 1, *ἀθέρμιστος* 2.

ἄνυδροφάσουλο τό, Ἄνδρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄνυδρος* καὶ τοῦ οὐσ. *φασόλι*, παρ' ὁ καὶ *φασούλι*.

